

E-bulletin soudní rozhodnutí v přepravě a zasilatelství

2. Vydání

Červen 2018

K čl. 25 Úmluvy CMR

Rozsudek švýcarského Spolkového soudu ze dne 30.10.2017, sp. zn. 4 A 261/2017, Transportrecht 4/2018, str. 146

Prodávající pověřila společnost D. přepravou 35 palet čokolády o celkové váze 10 tun ze svého závodu v U. ke kupujícímu E. sídlícímu ve V. Převážní příkaz byl předán postupně dalším 4 poddopravcům s tím, že 5. června 2015 byla zásilka v místě U. převzata provádějícím dopravcem a 8. 6. 2015 přivezena do místa určení ve V., kde ji však příjemce odmítl převzít s tím, že je zcela nepoužitelná, poškozená, špatně vypadající a částečně i zničená. Pojišťovna odesílatele vyplatila škodu ve výši přesahující 111.000 švýcarských franků včetně 5 % úroku a podala v červnu 2016 žalobu u obchodního soudu Kantonu Aargau proti třetímu z poddopravců. Rozsudkem z 29. 3. 2017 byla žaloba obchodním soudem zamítnuta, proti rozsudku podala pojišťovna odvolání ke Spolkovému soudu. Důvodem zamítnutí žaloby se stala skutečnost, že nárok žalobkyně byl doložen privátním znaleckým posudkem, jenž jen v obecné formě konstatoval, že zboží bylo jako celek poškozené a nepoužitelné ke spotřebě. Soud první instance považoval taková tvrzení a takový důkaz za nedostačující k rozlišení, které z palet byly skutečně poškozeny, v jakém rozsahu, jakým způsobem a to k tomu, aby ve smyslu článku 25 Úmluvy CMR mohlo být rozhodnuto, že i částečné poškození zásilky může představovat její totální zkázu.

Odvolací soud se s názorem soudu prvoinstančního zcela ztotožnil. Odkázal na předchozí rozhodnutí, jakož i případy částečné škody vedoucí k totální zkáze zboží (kdy například špatné chlazení zásilky neumožňuje roztrídění vadných kusů, stejně jako v případě odnětí dovozního povolení pro částečně poškozené zboží znamená zkázu celé zásilky, kterou nelze dodat na místo určení). Odvolací soud konstatoval, že důkazní břemeno o rozsahu, povaze a míře poškození spočívá na žalobci, přičemž pouze tvrzení, že zásilka byla jako celek již nepoužitelná, aniž jsou blíže specifikovány jednotlivé atributy škody (ztráty), je nedostačující. Nebyl-li žalobce schopen prokázat, které palety z celkové zásilky byly konkrétně poškozeny, v jakém rozsahu a jakým způsobem, neunesl své důkazní břemeno a žaloba musela být proto zamítnuta, shodně i dle stanoviska odvolacího soudu. Žalobce byl také povinen nahradit žalovanému náklady řízení u prvoinstančního i odvolacího soudu.

Rozsudek Spolkového soudního dvora (BGH) ze dne 10.10.2017, sp. zn. X ZR 73/16, Transportrecht 3/2018, str. 123

Cestující požadoval po leteckém dopravci náhradu za neprovedení přepravy a zrušení letu dle nařízení Evropského parlamentu č. 261/2004. Žalobce si u žalované letecké společnosti objednal přepravu z Frankfurtu nad Mohanem do Singapuru s přípojem do Sydney, přičemž lety měly být na obou trasách provedeny právě žalovaným leteckým dopravcem. Let z Frankfurtu do Singapuru se měl uskutečnit 11. dubna 2015 ve 22:00 hodin a přistát v Singapuru v 16:25 hodin. Následný přípojný let měl odlet ve 20:15 s příletem v 5:55 do Sydney. Žalovaný letecký dopravce zrušil let právě v den odletu a nabídl žalobci náhradní let s jinou leteckou společností téhož dne s odletem ve 21:45 z Frankfurtu nad Mohanem a s příletem do Singapuru v 16:10. Odlet tohoto náhradního spoje se nicméně opozdil o 16 hodin, takže do cílové stanice v Sydney přiletěl cestující se zpožděním 23 hodin. Amtsgericht ve Frankfurtu nad Mohanem žalobu zamítl, odvolací soud nicméně přiznal žalujícímu cestujícímu náhradu ve výši 1.800,- EUR i s úroky a náklady. Letecká společnost podala proti rozsudku revizní žalobu ke Spolkovému soudnímu dvoru (BGH) s odůvodněním, že žalujícímu cestujícímu byl zajištěn náhradní spoj, za jehož řádné neprovedení žalovaný letecký dopravce odmítl nést odpovědnost.

BGH se nicméně ztotožnil s názorem odvolacího soudu, když konstatoval, že provádějícím leteckým dopravcem je dle nařízení 261/2004 ten dopravce, který převzal odpovědnost za provedení přepravy, přičemž není rozhodující, zda náhradní přepravu z důvodu zrušení letu provede letecký dopravce svými vlastními letadly, popř. k tomu zajistí službu jiného leteckého dopravce. Taková skutečnost nemůže leteckého dopravce zbavit jeho odpovědnosti ve vztahu k cestujícímu. I v tomto případě se na smluvního dopravce nahlíží jako na provádějícího dopravce, neboť mezi smluvním dopravcem a dopravcem, jenž byl zajištěn k náhradní přepravě, nevznikl žádný Code-Sharing vztah, který by zakládal jiné právní posouzení. Z tohoto důvodu byla revizní žaloba leteckého dopravce označena jako přípustná, nicméně bezdůvodná.

K čl. 23 a 29 Úmluvy CMR

Rozsudek Okresního soudu v Rotterdamu (Rechtbank Rotterdam) ze dne 8.3.2017, sp. zn. C/10/506830, European Transport Law 2017, str. 575

Prolomení omezené odpovědnosti dopravce, např. při krádeži zásilky podle článku 29 Úmluvy CMR, je možné pouze tehdy, kdy oprávněná strana prokáže úmyslné zavinění nebo hrubou nedbalost dopravce. Úprava důkazního břemene vyplývá přímo z článků 23 a 29 Úmluvy CMR ve spojení s holandským procesním právem a není závislá na straně, která zahájila soudní řízení.

Rozsudek holandského odvolacího soudu v Leeuwardenu (Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden) ze dne 8.6.2016, sp. zn. 200.154.124/01, European Transport Law 2017, str. 567

Úmluva CMR neposkytuje vyčerpávající výčet odpovědnosti dopravce, mimo zvláštní případy odpovědnosti počítá v článku 17 pouze s odpovědností dopravce za ztrátu a škodu na zásilce a dále také s odpovědností za překročení dodací lhůty. Za jiné v Úmluvě CMR neuvedené škody může být dopravce odpovědný dle rozhodného národního právního řádu. Dochází-li k přepravě vysoce citlivého zboží a dopravce přijal závazek vyložit zboží v určitém časovém úseku za přítomnosti zástupce odesílatele a nesplnění takového závazku vede ke škodě na zásilce, bude se dopravce marně dovolávat použití článků 30 odst. 2 a 23 odst. 4 Úmluvy CMR, neboť se v takovém případě jedná o škodu vzniklou porušením dodatečného závazku, nikoli ze samotné přepravy.

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Norimberku (OLG Nürnberg) ze dne 14.8.2017, sp. zn. 12 U 2204/15, Transportrecht 3/2018, str. 118

Žalovaná jakožto dopravce uskutečnila pro žalobkyni silniční přepravu zboží v rámci hromadné přepravy sběrného zboží. Organizace přepravy byla nastavena tak, že sběrná zásilka se v průběhu přepravy předávala dalšímu řidiči, přičemž přívěs se zbožím byl v mezidobí na několik hodin bez dohledu odstaven odpojený cca 150 metrů od tahače, v němž spal řidič, na kraji cesty v průmyslové zóně (volně přístupná ulice ve Francii). V tomto časovém úseku došlo k rozřezání plachty a odcizení zboží žalobkyně z přívěsu.

Žalobkyně požadovala po žalované náhradu škody, argumentujíc článkem 29 Úmluvy CMR, tedy že škoda byla způsobena takovým zaviněním žalované rovnajícím se dle německého práva úmyslu. Žalovaná byla dle žalobkyně buď povinna zaparkovat na střeženém parkovišti nebo jinak zajistit ostrahu zboží a svou lehkovážností zavinila škodu vzniklou žalobkyni. Žalovaná se před soudem bránila mj. tvrzením, že ve Francii se nenachází střežená parkoviště ve smyslu německé judikatury.

Soud prvního stupně žalobu zamítl s odůvodněním, že, jak bylo dříve konstatováno Spolkovým soudním dvorem (BGH), zaparkování vozidla, resp. odpojeného přívěsu se sběrným zbožím v nehlídané průmyslové zóně (třeba i o víkend; i když je dopravci známo, že se mezi sběrným zbožím nachází snadno odebratelné zboží) samo o sobě bez dalšího nezakládá kvalifikované zavinění a nebylo zde žalobkyni jakožto poškozeným prokázáno vědomí pravděpodobnosti vzniku škody žalovanou. Žalobkyně proti rozhodnutí podala odvolání. Odvolací soud se ztotožnil s názorem prvoinstančního soudu a odvolání žalobkyně zamítl. Odvolací soud v odůvodnění uvedl, že kvalifikované zavinění žalované nemůže být dáno bez dalšího, obzvláště, když vozidlo bylo v průmyslové zóně zaparkováno v pracovní den a po 6. hodině ranní, tedy za denního světla. Byť se organizace žalované spočívající v předávce mezi řidiči s několikahodinovým odstavením nákladu bez dozoru může zdát lehkovážná, lehkovážnost sama nezakládá kvalifikované zavinění a vzhledem k tomu, že k zaparkování došlo v průmyslové zóně za denního světla v pracovní den, byla krádež pro zloděje spojená s nikoli nezanedbatelným rizikem odhalení, tudíž nelze dovodit vědomí pravděpodobnosti vzniku

škody na straně žalované. Dále skutečnost, že pojistitel vedlejšího účastníka nahradil před započítáním soudního řízení žalobkyni škodu ve výši nejvyšší částky dle čl. 17 odst. 1 ve spojení s čl. 23 odst. 3 Úmluvy CMR, nezakládá uznání neomezené odpovědnosti žalované, ani nevede k přenosu důkazního břemene co se týče podmínek čl. 29 CMR. Zavinění rozšiřující odpovědnost dle čl. 29 Úmluvy CMR musí být tvrzeno a prokazováno zásadně poškozeným, protože neomezená odpovědnost u kvalifikovaného zavinění představuje výjimečnou skutečnost.

K čl. 17, 29, 31 odst. 1 věta 1 Úmluvy CMR

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Mnichově (OLG München) ze dne 26.10.2017, sp. zn. 23 U 1699/17, Transportrecht 2/2018, str. 56

Žalobkyně uplatnila proti žalované nárok na náhradu škody vzniklé při přepravě zboží, který na žalobkyni jako na pojistitele přešel z důvodu výplaty pojistného plnění pojištěnému. Škoda vznikla v průběhu přepravy oděvů z Itálie do Německa. Přeprava se uskutečnila dne 28.1.2013, kdy v tento den byly oděvy naloženy na nákladní vůz žalované. V noci z 28.1.2013 na 29.1.2013 byl návěs na dálničním odpočívadle v Itálii zboku rozříznut a bylo odcizeno celkem 115 košil a 2.834 kalhot o celkové váze 1.474 kg a celkové hodnotě 78.951 EUR.

Žalovaná byla označena za odpovědnou ze strany pojištěného již dne 29.1.2013. Dne 19.11.2013 byla žalovaná vyzvána právním zástupcem k úhradě částky 40.000 EUR společně s částkou 500 EUR představující náklady právního zastoupení, a to nejpozději do 10.1.2014. V poskytnuté lhůtě však žalovaná nezaplatila. Následně žalobkyně coby pojistitel vyplatila pojištěnému nárok na náhradu škody s tím, že pojištěný postoupil na žalobkyni nárok ve výši 40.000 EUR. O uvedeném byla žalovaná žalobkyní informována faxem, přičemž byla dále upozorněna na čl. 16 Všeobecných obchodních podmínek, dle kterých její povinností bylo zajistit, aby vozidla s nákladem byla odstavována výlučně na hlídaných parkovištích. Tuto povinnost však žalovaná porušila. Dle názoru žalobkyně muselo být řidiči zřejmé co bylo naloženo a že se jedná o krádeži ohrožené zboží a že tedy nemůže návěs odstavit na nehlídaném parkovišti. Z uvedeného důvodu proto žalobkyně požaduje náhradu škody dle čl. 17 a 29 Úmluvy CMR, neboť se řidič dopustil lehkovážného jednání. Žalovaná namítala, že nedošlo k ujednání o tom, že přespání může proběhnout pouze na hlídaném parkovišti, neboť jí byly obchodní podmínky faxovány tak, že přední strana těchto podmínek byla nečitelná. Dále rozporovala, že by řidič měl vědět, co veze, resp. co bylo naloženo, neboť nebyl přítomen nakládky a přišel až k uzavřenému návěsu.

Zemský soud žalobě vyhověl a vedle žalované částky přiznal žalobkyni též částečně úrok z prodlení. Soud dospěl k závěru, že přepravní smlouva byla řádně uzavřena a že žalovaná byla povinna zajistit odstavení návěsu s nákladem na hlídaném parkovišti. Jelikož tuto povinnost nesplnila, dopustila se lehkovážného jednání a je tudíž za škodu odpovědná. Proti odsuzujícímu rozsudku podala žalovaná odvolání. Odvolací soud při svém rozhodování dospěl k závěru, že odvolání je z podstatné části důvodné. Pokud všeobecné obchodní podmínky odesílatele obsahují povinnost dopravce nocovat na hlídaných parkovištích, pak se jedná dle soudu o tzv. „překvapující“ ustanovení, na které se odesílatel nemůže odvolávat, pokud o tomto ustanovení dopravce jinak neinformoval. O lehkovážnosti se pak dle odvolacího soudu nejedná, pokud řidič nákladního vozu nevěděl, co veze, k přenocování vybral dálniční odpočívku, kde byla řada dalších nákladních vozů zaparkovaných vedle sebe a zároveň přespal v kabině vozidla.

V takovém případě nenese řidič odpovědnost za to, že část nákladu byla ukradena. Odvolací soud tedy dospěl k závěru, že žalobkyni vznikl nárok na úhradu škody pouze ve výši 14.660,43 EUR, když se jedná o škodu zjištěnou jako součin hmotnosti ukradeného nákladu a 8,33 zvláštních práv čerpání.

K čl. 23 odst. 3, 25 odst. 2 Úmluvy CMR

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Drážďanech (OLG Dresden) ze dne 10.1.2018, sp. zn. 13 U 1158/17, Transportrecht 4/2018, str. 144

Žalobkyně zažalovala žalovanou na náhradu škody, která vznikla při přepravě zásilky. Obsahem zásilky bylo celkem 72 motorů o celkové váze 5.400 kg s tím, že poškozeno bylo celkem 60 motorů, tedy 12 motorů poškozeno nebylo a mohly sloužit bez dalšího svému účelu. Žalobkyně požadovala náhradu škody ve výši 149.340,24 zvláštních práv čerpání, tedy požadovala náhradu škody odpovídající celkové váze zásilky s tím, že žalovaná vyplatila žalobkyni náhradu škody pouze ve výši 104.358,24 zvláštních práv čerpání, tedy náhradu škody odpovídající hmotnosti poškozené části zásilky.

Jelikož žalobkyně s názorem a výpočtem žalované nesouhlasila, podala žalobu na rozdíl mezi částkou zaplacenou a částkou představující škodu vypočtené z hmotnosti celé zásilky. Soud prvního stupně žalobě v celém rozsahu vyhověl s tím, že žalovaná s rozhodnutím nesouhlasila a podala proti němu odvolání, ve kterém namítala, že žalobkyni nárok uplatněný žalobou nevznikl. Mezi stranami nebylo sporu o tom, že došlo k poškození zásilky ani o to, že za poškození odpovídá žalovaná. Spor však vznikl o to, zda žalovaná odpovídá za škodu vypočtenou z hmotnosti celé zásilky, nebo pouze za škodu odpovídající hmotnosti zničené části zásilky.

Odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání je důvodné a žalobu žalobkyně v celém rozsahu zamítl. Odvolací soud naznal, že náhrada škody se vypočítává z hmotnosti zničené části zásilky, tedy pokud část zásilky zůstala neponičená, resp. nepoškozená, a slouží samostatně svému účelu, pak se váha části nezničené zásilky nezapočítává do výpočtu náhrady škody. Odvolací soud tak dal za pravdu žalované, která zaplatila pouze škodu vypočtenou z hmotnosti zničené části zásilky, tedy z hmotnosti 60 zničených motorů.

K čl. 17 a 29 Úmluvy CMR

Rozsudek rakouského Nejvyššího soudu (OGH) ze dne 18.10.2017, sp. zn. 7 Ob 160/17f, Transportrecht 2/2018, str. 59

V daném případě Nejvyšší soud Rakouska posuzoval odpovědnost za případ, kdy zaměstnanec příjemce zásilky dal řidiči pokyn k odkrytí boční plachty návěsu, v důsledku čehož došlo při následném rozjetí vozidla k rampě vykládky k vysypání zásilky a jejímu poškození. Soud při rozhodování zopakoval svá přechozí rozhodnutí, podle kterých je zboží doručeno, pokud je zásilka připravena na místě vykládky, popřípadě na jiném dohodnutém místě a příjemce zásilky má možnost tuto zásilku vyložit. Nákladní vozidlo však zastavilo na jiném místě, tj. na místě odlišném od místa vykládky, došlo k odkrytí boku návěsu, a teprve poté nákladní vůz vyrazil

k rampě (místu) vykládky. Žalovaná se v řízení snažila zprostit odpovědnosti námitkou, že pokyn k odkrytí boční plachty vzešel od zaměstnance příjemce. Soud tedy posuzoval, zda se jedná o hrubou nedbalost dopravce, tj. zda za škodu odpovídá dopravce, nebo zda je odpovědný příjemce, jehož zaměstnanec dal pokyn k odkrytí plachty.

V rámci rozhodování dospěl soud k závěru, že v daném případě došlo k hrubé nedbalosti ze strany řidiče, který, ačkoli věděl, že zásilka je přepravována v rolích, rozjel se s odkrytou boční plachtou, což znamenalo poničení části zásilky, která se z návěsu vysypala. Ačkoli byla zásilka zajištěna, byla zajištěna pouze vertikálně, tedy pokud by bok návěsu nebyl odkryt, zcela jistě by ke zničení zásilky nedošlo, avšak tím, že k odkrytí došlo a náklad nebyl zajištěn proti bočnímu vypadnutí, představuje toto jednání řidiče a tedy dopravce hrubou nedbalost. Soud uzavřel, že řidič byl oprávněn pokyn k odkrytí boční plachty nerespektovat, neboť musel vědět, že může dojít ke zničení zásilky. Dle soudu tak není rozhodné, zda plachtu odkryl řidič na žádost zaměstnanec příjemce. Soud přiznal žalobkyni nárok na náhradu škody poškozeného zboží v plné výši.

K čl. 3, čl. 17 odst. 2 a čl. 34 Úmluvy CMR

Rozsudek Okresního soudu v holandském Limburgu (Rechtbank Limburg, Kamer voor kantonzaken Maastricht) ze dne 21.6.2017, sp. zn. 50188874 CV, European Transport Law 2017, str. 654

O přepravu prováděnou postupně několika dopravci ve smyslu Úmluvy CMR se může jednat i v případě, že první dva dopravci nikdy zboží nepřevzali a nikdy neprovedli část přepravy. I v případě, že smluvní strana, jejíž služby dopravce využívá pro provedení přepravy, neoprávněně naloží s nákladem poté, co zboží převezme, jde o jednání v rámci jejího pověření v souladu s čl. 3 Úmluvy CMR. V předmětné věci dopravce neunesl důkazní břemeno ve smyslu čl. 17 odst. 2 Úmluvy CMR.

K čl. 37, čl. 38 a čl. 39 Úmluvy CMR

Rozsudek Okresního soudu v holandském Limburgu (Rechtbank Limburg) ze dne 29.3.2017, sp. zn. C/03/213900 / HA ZA 15-695, European Transport Law 2018, str. 87

Vzhledem k tomu, že rozsah institutu postihu dle čl. 39 odst. 2 Úmluvy CMR, stejně jako dle čl. 37 a 38 Úmluvy CMR, je omezen na postih náhrady škody zaplacené dopravcům nákladu, není možné se dovolat ustanovení čl. 39 odst. 2 Úmluvy CMR při posuzování příslušnosti soudu, u něhož byl návrh podán, v případě, že náhrada škody nebyla dosud zaplacená, a pokud se tato týká škody, kterou utrpěl skutečný dopravce v důsledku zdržení, způsobeného zadržením zboží ze strany celního orgánu z důvodu nezaplacené splatné spotřební daně (pod)dopracem.

Ustanovení čl. 8 odst. 2 Nařízení Brusel I-bis může být (subsidiárně) použito, a to vzhledem k tomu, že i když Úmluva CMR obsahuje určitá pravidla pro určení příslušnosti, neobsahuje žádné pravidlo upravující překážku litispendence (překážku probíhajícího řízení) a související žaloby.

K čl. 17 odst. 1, čl. 23 a čl. 25 Úmluvy CMR

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Mnichově (OLG München) ze dne 23.11.2017, sp. zn. 23 U 1858/17, Transportrecht 3/2018, str. 113

Žalobkyně jakožto pojistitel zasílatele požadovala náhradu údajné totální škody způsobené žalovanou jakožto dopravcem při přepravě zboží. Během přepravy došlo k dopravní nehodě nákladního vozu a část balení a zboží byla zevně nesporně poškozena. Soud prvního stupně žalobu zamítl a odvolací soud dal prvoinstančnímu soudu za pravdu, neboť žalobkyně nedokázala totální zkázu prokázat.

Soudy obecně konstatovaly, že v případě znehodnocení celé zásilky ve smyslu čl. 25 odst. 2 písm. a) Úmluvy CMR je nezbytné škodu určit dle objektivního, hospodárného měřítko. I dle Úmluvy CMR se může poškození věci zakládat na dostatečně odůvodněném podezření na škodu, přičemž je zcela oprávněné, že vlastník nechá věc prohlédnout, aby zjistil, zda domnělé škody, které k obnovení funkčnosti věci musí být odstraněny, skutečně vznikly. Prohlídka věci slouží k obnovení její objektivní tržní ceny, protože pouze tímto způsobem může být vyloučeno podezření na škodu, snižující hodnotu věci. Prohlídka věci je proto srovnatelná s opravou skutečně poškozené věci, takže povinný k náhradě škody musí zásadně uhradit nezbytné náklady na takovou prohlídku, a to i tehdy, když se ukáže, že k žádné škodě na věci nedošlo. Převyšují-li předpokládané náklady na prohlídku zboží jeho hodnotu dle čl. 23 odst. 1, 2 a 4 ve spojení s čl. 25 Úmluvy CMR, může se jednat o totální ekonomickou škodu i jen na základě oprávněného podezření na škodu.

Určující pro posouzení, zda došlo k znehodnocení celé zásilky ve smyslu čl. 25 odst. 2 písm. a) Úmluvy CMR, je ekonomická metoda, jež se řídí objektivními a nezanedbatelnými měřítky, neboť stanovení nejvyšší hranice odpovědnosti slouží v první řadě k ochraně dopravce (jehož náhradová povinnost se zpravidla řídí dle váhy, objemu a případně i jakosti zboží, nikoli dle hodnoty zásilky) před neúnosným ekonomickým nárokem.

Sedláček, Vaca & spol., advokátní kancelář, s.r.o.
Dlouhá 16, 110 00 Praha 1
e-mail: info@ak-sv.cz
<http://www.ak-sv.cz>
Tel.: (+420) 221 779 970
Fax: (+420) 221 779 999